

Locuint'a Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
in
Strat'a tragatoriului (Lă-
vászutoza), Nr. 5.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va est Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 " " "
Pre anulu intregu . . . 12 " " "

Pentru Roman'i a:
pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
" 6 lune 15 " = 15 " "
" 3 " 8 " = 8 " "

Pentru inseratiun:
10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a tim-
brale pentru fiecare-care publica-
tiune separatu. In loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu exemplariu costa 10 cr.

Scrisorile nemiercate nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dinti regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

De pre campulu resbelului.

In totu momentulu asceptamu sciri decie-
torie despre luptele armatei franceze de la Loire,
pre cum si despre marea erumpere a generalului
Trochu d'in Parisu. Armatele nemtiesci stau pre-
gatite de bataia, inse cercu pre francesi totu acolo
unde nu potu dá de ei, ba ce e inca si mai multu,
in cartirulu generalu alu nemtiloru nu se scie
inca neci acum'a, cu ce feliu de trupe franceze au
avutu ei de lucru la Dreux. Diuariulu „Schlesi-
sche Zeitg.“ e necesitatu a constatá, cá e inca cu
totulu secretu, unde statiuneza de presinte armat'a
franceza de la Loire.

Diuariulu anglesu „Standard“ publica urma-
tori'a depesia primita, in 18. nov., de la unu co-
respundinte alu seu d'in Tours: „Scirea despre
imprenarea principelui Fredericu Carolu cu ma-
rele-duce de Mecklenburg nu e esacta. Pana acum'a
nu s'a intemplat neci una actiune, afara de unele
ciocniri intre avangarde, cari au reslitu in favo-
rulu francesiloru. Armat'a a intratu degiá in trei
castre fortificate, cari jacu in departare de mai
multe mile de la Orléans, si intre trupe domnesce
incredere perfecta. Dupa marturisirea prisionieriloru
bavaresi, regimentele de sub comand'a generalului
Tann ascepta numai momentulu bine venitu pen-
tru a-si depune armele!“

Nu incupe indoiela, cá cu nimicirea armate-
loru franceze imperiali, au secatu pentru prusi
tote fontanele de informatiuni despre operatiunile
franceze. Asi vedemu, cá operatiunile nemtiloru
contr'a armatei franceze de la Loire se esecuta in
una directiune, unde nu existe neci una trupa
franceza, si de aci se pote afirmá cu tota siguri-
tatea, cá in luptele de la Dreux si Chateaufort,
d'in 17. si 18. l. c., n'au fostu ingagiate trupe
d'in armat'a de la Loire. In acele tienuturi nelin-
nescu armat'a de blocada cu totulu alte trupe,
de cátu armat'a de la Loire carea, in numeru de
153.000 fetiori cu 150 tunuri campestre, posteza
de presinte in castrulu fortificatu de la Orléans,
asceptandu tempulu si ocaziunea unei lupte deci-
datorie.

Unu telegramu oficialu in Tours, datatu d'in
23. nov., contine: Evreux, 22. nov. Gardele mo-
bile, ajutate de poporatiunea rustica, si tienu tote
pusetiunile. — Trupele franceze luara ofensiv'a
spre Vernon si primira unu transportu forte mare
de proviantu intre Pacy si Mentis; escort'a, con-
statatoria d'in 1500 fetiori, fugi dupa una lupta
mica. Inimiculu a parasitu siesurile de la Eure si
Ognon, si se pare cá a renuniatu la miscarea sa
spre Lyon. — Totu d'in Tours se telegrafeza
diuarielor germane de nordu armatoriile date:
„Se crede, cá miscarea prusiloru spre Nogent amen-
intia cetatea Le Mans. Numerulu prusiloru se
specifica la 30.000 fetiori. Unu altu corpu innain-
teza spre Dreux si Argentin. Autoritatiile sunt cu
cea mai stricta reserva despre armat'a de la Loire.
Scirea despre una miscare generala a armatei
franceze cátra Parisu e precipitata. Generalulu
Aurelles face miscari strategice in tote directiunile.
Una parte mare a prusiloru a parasitu cetatea
Bourgogne, pentru a intari trupele in vestu; inse
unu numeru de trupe a remasu acolo, pentru ca
se mascheze aceste miscari, si se impedece vre-
una navalire a francesiloru.“

Dupa diuariulu „Tages-Presse“, la armat'a de
la Loire s'a formatu degiá si corpu alu 17., sub
comand'a generalului Durieux, si e postatu la
Mer, langa fluviulu Loire, intre Beaugency si
Blois. — Totu diuariulu acestu-a comunica, cá ge-
neraliu Bourbaki si Briand, celu d'antaiu cu 60.000,
era cestu d'in urma cu 50.000 fetiori, s'au apro-
piatu ataiu de tare de armat'a de la Loire, incatu
potu operá in unire cu ea.

Firulu electricu ni aduse, in 25. nov., urma-
toriele sciri oficiali d'in Parisu: „Cerculu de in-
chidere se maresce. D'innaintea fortului Moulin-
Jaquet amu facutu una linia de aperare, carea se
ucepe de la tiermurulu fluviulu Sein'a, si se estinde
pana la fortificatiunile d'innaintea fortului Villejuif.
Patrurile exploratorie strabatura d'in partea acest'a

pana la beserie'a d'in Choisy, unde, precum se
dice, prusi au fostu facutu batterie. In tote par-
tile, lucrările pentru atacu si fortificatiuni devinu
in continuu totu mai terribile. Batteriele prusesci,
postate in partea spre Chailion, se voru pote
stricá usioru. Avangardele nostre s'au estinsu in
tienutulu de la Bagneux, si nelin'nescu posturile
primarie a le inimiculu. Una colona inimica im-
pusch ieri, d'in unu locu ascunsu, a supra fetiori-
loru nostri, inse, dupa ce forturile Ivry si Mont-
rouge impuscara cu granate a supra prusiloru,
acesti-a fugira in tote partile. Lucrările suplemen-
tarie, facute pre drumulu zonei, sunt menite a
formá una zona noua. — Intre mediu-locele no-
stre de aperare figureza si unu numeru mare de
a numite masine, de la alu caroru-a efectu spe-
ramu multu. — Comisiunea de barricada, carea
sta sub presiedinti'a lui Rochefort, a decisu, ca
tote lucrările se fia gat'a innainte de espirarea lu-
nei lui novembre. Venatori d'in Neuilly avura,
in 18. l. c., una lupta mica cu prusii la Vitry-
su-Seine. Se crede, cá inimiculu se incerca a-si
inveniná proiectile sale.“

Dupa unu altu telegramu d'in Parisu, datatu
d'in 19. nov., prusii impusca de doue dila a su-
pra lucrărilor de gaeie d'innaintea fortului Ivry.
— Forturile Vanves si Ivry bombardeza pusetiun-
ile inimiculu; dupa una canonada de optu ore
fii linisce pre intrega lini'a prusesca. Companiele
de francitireuri facu pre tota diu'a espeditiuni pen-
tru explorarea pusetiuniloru inimice; noptea navá-
lira a supra inimiculu la Bous, si omorira 4
prusi. Se crede, cá nemtii nu voru atacá in par-
tea de la Vanves si Ivry, ci d'in St. Denis, unde
concentreza poteri mari de armata. D'in tote im-
pregiurările se pote deduce, cá au se urmeze eve-
neminte seriose. Trupele sunt pline de entu
siasm. Forturile Romainville si Rosny sustienura,
in noptea de alta-ieri, unu focu viu contr'a co-
loneloru prusesci; efectulu lui fu terribilu; ini-
miculu disparu cu rapediune mare.

Dupa scirile d'in Parisu, generalulu Trochu
nu voiesce se erumpe mai de tempuriu, decatu
numai candu va audi resonandu primulu tunu alu
armatei de la Loire. — Unu telegramu d'in Tours,
datatu d'in 22. nov., comunica, cá guvernulu fran-
cesu a primitu mai multe depesie, dupa cari la
Nuits s'a intemplat una lupta de cincu ore intre
francitireuri si prusi, in e fara ca una parte seu
ce-a-lalta se fia obtienutu vre-unu resultatu deci-
dioriu. — 3000 nemti au ocupatu cetatea Agilly.
Trupele nemtiesci innaintea preste Vesoul, Gran-
ville, Tratigny, Gy, Bonbouillon si Pesmes. Nu-
merulu trupelor nemtiesci, cari se afla in tienu-
tulu de la Gray, se specifica la 20.000 fetiori.

Dupa unu telegramu d'in Brussel'a, datatu
d'in 24. nov., intre Domart si Bretonneux a avutu
locu una lupta; prusii fure respinsi pana la Doge;
perderile loru sunt enorme. — Scirile d'in Tours,
d'in 24. l. c., comunica, cá generalulu Bourbaki a
sositu acolo. Prusii au ajunsu in Verneuil si,
precum se vorbesce, au ocupatu cetatile Rogent-
le-Rotrou si Montargis. — Totu d'in Tours se
comunica cu datulu 24. nov., cá avangard'a cava-
leriei prusesci fu respinsa la Beaune de francitire-
uri. — Gambetta cerceta, in 23. nov., castrulu
contelui Kératry d'in Conlie. — Armat'a marelui
duce de Mecklenburg, constataria d'in 50.000
fetiori, innaintea spre Le Mans. — Dupa unu
telegramu d'in Nancy, datatu d'in 24. nov., nem-
tii au perdutu 250 morti in una lupta intemplata
in 22. nov., la Barrois, in departementulu Aube.

Cestiunea orientale si tienut'a diu- rielor d'in Roman'i a.

Diuariulu „Romanul“ de la 8 nov. st.
v., dupa ce face una paralela intre protestările si
incriminările categorice si energice ale guvernului
si ale presei britanice, relative la dechiaratiunea
lui Gortschakoff, si intre respunsurile resolute ale
cabinetulu d'in Petruburg, dice: „Prin urmare
este evidinte si fatalu, cá numai poterea tunului

a mai remasu, carea se impace aceste imposibili-
tati cu totulu opuse. — Trebuie se ne asceptamu
preste putienu timp, doue seu trei lune celu
multu, a vedé resbelulu Orientulu isbuocindu cu
cea mai terribile furia. Si afara de unu miraculu
nepomentu, afara de una sdobire totale a Pru-
siei, este imposibile, ca armatele Rusiei se nu se
misce in curundu, candu se scie ce cheltuiete col-
losale a facutu guveraulu rusescu in timpii d'in
urma pentru a se inarmá, candu se scie, cá inca
de la 26 l. tr. elu a rechiamatu soldatii concedia-
ti, cari singuri formeza unu efectivu de 450.000
fetiori.“ — Trecundu apoi la pusetiunea debile
a Romaniei in faci'a unui periclu atatu de mare si
de aproape, dice: „Se nu se uite cá, daca nu vomu
sigilá cu sangele nostru vointi'a de a traí, de a
avé una patria libera si independinte, vomu fi ni-
miciti, cá ei Europ'a intrega nu va voii se-si desierte
comorele si se-si verse sangele, pentru a pastrá
vieti'a unei natiuni, carea n'are nice sentimentulu
conservatiunei celu putienu, daca nu demnitatea,
nice sonsciinti'a detoriei ce i este impusa ca na-
tiune, si ca natiune de 11 milioane suflete.“

„Daca nice de asta-data, prin una lupta eroi-
ca si vengiosa, nu ne vomu areta demni de glo-
riosii nostri strabuni . . . gintea latina de la Du-
nare va fi perduta, si nimene nu va depune nice
macaru unu suspinu pre momentulu ei, cá ei va
dice, cu dreptu cuventu: n'a fostu demna de
a traí.“

Diuariulu „Pres'a“ inse, dandu locu in
Nr. 246 de la 8. novembre st. v. tectulu intregu
alu circulariului lui Gortschakoff, d'in cuprinsulu
carui-a se vede, cá Rusi'a nu voiesce se se desfi-
intieze totu tractatulu d'in 1856, ci numai acele
dispusetiuni, cari i restringu dreptulu de suverani-
tate pre Marea-Negra, dice: „Cestiunea este acum
de a se sci, cum intielege Rusi'a a nu mai fi le-
gata cu aceste dispusetiuni. Intielege ea a le des-
fiintiá singura, numai prin acesta dechiaratiune,
numai prin acesta denunciere, fara de a mai as-
ceptá consentimentulu, seu celu putienu discuta-
rea poteriloru signatarie? — Acestu-a este punctu-
tulu importantu a se sci, si dupa cum se va
resolve acestu punctu, are se ésa pacea seu res-
belulu. . . .“

„Daca, dupa explicările ulterioare ce s'aru face
intre cabinetu, ar' resultá, cá Rusi'a nu a facutu
decatu se denuncie ore-cari dispusetiuni ale
unui tractatu, ce se paru contrarie intereselor
seu suveranitati ei, ér' otarirea definitiva a supra
acestei denuncieri remane a se luá numai intr'o
conferintia a poteriloru: atunci, dupa noi celu
putienu, resbelulu este inlaturatu. La casu contra-
riu, resbelulu este imminentu.“

„Dar' noi nu potemu crede la acestu resbelu
si d'in altu punctu de vedere. Daca resbelu ar' fi,
Rusi'a ar' avé contr'a sa pre Turci'a, pre Angli'a,
pre Austri'a, si pote chiaru pre Itali'a. Care ar' fi
inse aliatulu Rusiei? Daca Rusi'a ar' avé unu
aliatu, acestu-a nu ar' poté fi decatu Prusi'a. Pote
ore Prusi'a, . . . ratiunabilu vorbindu, se se mai
inorce si in unu altu terribilu resbelu . . . ?
Noi nu o credemu. Si atunci suntemu logici de a
nu crede, ca Rusi'a se voiesca a se espune fara
a liatila unu asemenea mare resbelu. — Tote
dar' aceste indoiile sunt de natura a face ca se
mai asceptamu (dar' nu cu mânele in sinu), pen-
tru-ca faptele se ni arete ace'a ce trebuie se cre-
demu in realitate.“

„Informatiunile“ inca se ocupa, in
Nr. 166 de la 8. novembre, cu totu adinsulu de
sfasiarea tractatulu de la Parisu, si intre altele
dfeu: „Rusi'a a reinceputu cestiunea Orientulu,
denunciandu tractatulu de la Parisu. . . . I tre-
buie Marea-Negra Rusiei? apoi Basarabi'a nu este
ea riverana Marei Negre? . . . Trebuie, in adeveru,
multa buna-vointia de a nu intielege, cá acesta
denunciere de cátra Rusia a tractatulu d'in 1856,
este unu faptu de natura forte grava pentru noi
Romanii. A! dar' Rusi'a ne mangaia cu indepen-
dinti'a: Ea ni acorda una corona regale, carea
noi o avemu d'in stravechime. . . . „Timeo da-
naos et dona ferentes“. — Numai atunci amu poté

crede, că vecin'a noastră imperația nu ne momește cu promisiunile de regat și independență, spre a ne face să nu protestăm. ba să infragem și noi însăși tratatul din 1856, care ni e scândura ultima de salutare, — numai atunci am putea crede că Rusia întielesse, că avantajele ei proprii sunt, de a fi în amicitia cu noi, dacă ni-ar' înapoiă Basarabi'a tota. O! atunci, pote, amu fi imprudenti dar' marturisim, că n'amu pot' reziste primei miscări, ce'a de a nu ne îndoi de bunele intențiuni ale M. S. rusești.

„Până-atunci inse, fia-ni permis a fi cu precauțiune; până atunci nu vomu impleți cunune de serbatoria, cu vecin'a foia (intielege pre diuarul „Press'a“), . . . Si, dacă guvernulu nostru si-ar' fi permis a intră în negociări de asemenea natura, în locu de a apelă cu ingrigire și fără a pierde de timpu la puterile garante, . . . noi amu osind' cu cea mai aspra pedeapsă pre unu asemenea guvern, si 24 de ore nu i-amu mai perute să compromita adevărata esistența, independența și coronă a țierei romane.

„De ocamdata noi, cu aceste struri apelăm la tote partidele, să fimu cu veghiare mare. Să nu ne lasăm a fi momiti cu vane promisiuni. Pentru Ddieu, la una parte luptele d'ntre noi macaru pre campulu acestu a, în care avemu facia cu totu unu ingrozitoriu neamicu comunu d'in afara.”

„Trompetta Carpatiloru“, în numărulu său mai nou, asemenea de la 8 novembre, în unu articlu intitulatu: „Independența României“, ni aduce desluciri mai detaiate despre tîenuta sa față facia de ideea de independența completă și de regat neutralu. ce foia semi-oficială „Press'a“ vr' să cascade pentru Români de la viitorulu congressu europenu. cătu și, în legatura cu această, despre tîenuta sa facia de denunciarea tratatulu de Parisu de cătra Rusia. D'in acestu articlu, de a rope patru colone de mare, estragemu următoriele pasagie: „Nu întielegemu, cum noi, Români, amu pot' să venim să ajutăm, directu sau indirectu, unu interesu panslavicu, diametralmente opusu interesulu latinu. Rvnti, domniloru de la „Press'a“, la independența Crimei, rivniti la fericirea Basarabiei, desiertata de Români spre a se risipi acestu pre vâle Caucasulu?! și în care Basarabia nu este permis să fia una scola romanesca, să între una gazeta romanesca, una carte tiparita de rogațiuni romanesca . . .

„Negru pecatu comite acelu-a, care admite unu momentu, într'unu casu cătu de figuratu, că unu bine pote să ascepte Români, rasa latina, insula în panslavismu, de la acea gigantică putere absolută, carea si-pune glori'a și patriotismulu în a face d'in panslavismu una mare fără insule . . .

„Nu, iubiti cetitori; această politica de independența a statulu nostru, siubredu precum se afla asta-di, este perirea noastră cea mai sigură.

„Pentru ce adeca, candu Rosii vorbiau de independența și chiaru de luarea Transilvaniei, noi strigam, împreună cu cei de la „Press'a“: „Tradare, . . . provoca rebelulu Orientulu!”

„Dacă provocarea rebelulu Orientulu eră judecata de unu tradare a națiunilor romane, pre candu Franța eră în pitiorie în tota vigorea ei, și Napoleonu mesură globulu cu ochi de aquila în totu prestigiulu său, cătu mai vertosu una asemenea provocare trebuie să fia judecata și condamnată ca tradare națională, candu Napoleonu nu mai este, și candu Franța ingenuchiata este afixata cu unu milionu de baionete în grumadi.

„Si ce lucru va fi acestu congressu, în care nu va avé voce Franța, carea a presieditu congressulu d'in Parisu? — Congressulu, negreștu, în care va domină numai vocea contelui de Bismarck și a principelui Gortschakoff.

„Periculosu lucru au pronunțiatu domni de la „Press'a“; și dacă în adeveru această nenorocita idee este creațiunea domului lor și nu li este impusa, să se grabesca cu una ora mai înainte a-si retrage cuventulu și a-si declară eroarea. . . .

„Ce spera acesti domni d'in congressulu curatu panslavu și pangermanu, chiamatu spre confirmarea perirei latinismulu? Spera, că prin acestu congressu Rusia se va obligă să ni dea Basarabi'a până în Nistru, Basarabi'a, carea în cursu de 60 ani numai, s'a desiertatu de Români, transferati și risipiti pre vâlele Caucasulu? Spera era-si, că Austro-Ungurii să ni dea părțile romane până în Tisza, împreunându-ni Maramuresulu cu Bucovina în Pocuti'a, încatu Dacia întreaga se formeze unu regatu romanu respectabilu, care să-si gasească forțele și resursele sale în elu însuși, între Tisza, între Nistru, între Marea-Negră până la murlu Traianu și între Dunare?

„A speră un'a ca această de la unu congressu curatu pangermanu și panslavu, ar' fi său una

copilăria, său una perfidia; căci a cere unu independența ca acea a Crimei, ar' fi unu sfruntatu tradare, etc. etc.”

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 23. nov.

Presiedinte: P. Somsich. Notariu: Ales. Bujanovics. D'in partea guvernulu au fostu de facia ministrii: Ios. Szlavý, C. Kerkápoly, Balt. Horváth, c. G. Festetics și b. Ios. Eötvös.

Dupa autenticarea procesulu verbalu alu siedintiei d'in urma, și dupa presintarea mai multoru petitiuni, cari se transpunu comisiunei petitiunarie, Ludovicu Mocsáry interpeleza pre ministrulu financiiloru în privința administrării dominiiloru de stat, demonstrandu prin unu esemplu d'in Miskolcz, că administrarea numiteloru dominie este daunosa intereseloru statulu.

Alesandru Bujanovics interpeleza pre ministrulu comunicatiunei, dacă are de cugetu a face despusețiune, ca stătuinea Herenaty de pre linia ferata Casovia-Oderberg-Töseg să se impreune, prin unu podu stabilu preste riulu Hernád, cu numita linia ferata. — Ambele interpelatiuni se voru comunică ministriloru respectivi.

La ordinea d'ilei urmeza continuarea dezbaterii a sup'ra propuneriloru deputatiloru Zsedényi (propunerea acestu-a e apropiata de b. Lud. Simonyi, la casu candu Zsedényi ar' renunță la ea) și Mauritiu Wahrmann.

Col. Ghyezzy, combatendu doctrin'a ministrulu de finacție, că numai delegatiunile au a judecă despre necesitatea ero ationiloru, era camer'a să nu pota vorbi nemic'a în această privința, declara, că camer'a are dreptulu d'a cere desluciri de la guvernulu despre procederea lui în afacerile armatei comune. Ministeriulu comunu nu pote inchiata neci unu imprumutu legalu, fără d'a nu cere mai întâi autorisarea camerei; dreptu-ace'a oratorele, ne tendu recunosc de legalu imprumutul cestiunatu de 12 milioane, primesce propunerea lui Zsedényi, apropiata de deputatulu b. Ludov. Simonyi. (Aprobare în stang'a.)

C. Ferdinandu Zichy ar' fi doritu mai bucuros, ca dezbaterea meritoria a sup'ra acestei cestiuni să nu se intemple acum'a, ci numai dupa ce delegatiunile competinti voru fi discutate afaoerea d'in laturea ei politica și voru fi votatu sum'a cestiunata, era guvernulu ungrescu va fi presintatu camerei unu proiectu de lege despre acoperirea sumei votate. Cestiunea ce are a fi lamurita e numai, dacă guvernulu ungrescu a trecut preste cerculu său de activitate, detiermuritu prin art. de lege XII d'in 1867, autorisandu pre ministrulu comunu de finacție spre operatiuni de creditu? Oratorele tiene tota afacerea de una cestiune curatu de incredere, și e aplecatu a asteptă până candu delegatiunile voru fi discutate meritoriulu cestiunei; de altmintelea accepteza propunerea deputatulu Wahrmann. (Aprobare viua d'in drept'a.)

Alos. Degré crede, că fiasce-care deputatu conscientiosu trebuie să privesca cu indignatiune la comedia, ce o joca deputatulu Zsedényi cu propunerea sa. (Sgomotu. Strigări: La ordine!) Dupa ace'a, declarandu că procederea guvernulu duce țiera la perire, primesce propunerea deputatulu b. Lud. Simonyi. — Ed. Zsedényi îi cuventulu în cestiune personală, și respingo expresiunile vorbitorulu antecedente.

Ign. Diettrich modifica propunerile lui Zsedényi și Irányi în modulu urmatoriu: Camer'a nu recunosc imprumutul comunu de obligatoriu pentru țiera și, acceptandu decidera meritoria a delegatiuniloru, si-reserva dreptulu, ca la tempulu său să traga la răspundere pre ministri.

Ernestu Simonyi desaprobandu procederea ministrulu de finacție, accepteza propunerea deputatulu Irányi. — Emer. Ivánka vorbesce prin cuvinte aspre contr'a delegatiuniloru și pentru propunerea lui Irányi — Ign. Helfy, recapitulandu decursulu dezbateriloru, spune că a luat cuventulu pentru ca să declare, că calea, pre carea merge partia guvernamentală, conduce la rescota. În fine, oratorele primesce propunerea lui Irányi, cu tote că o tiene de pre moderată. — Macs. Úrményi pledeza în favorulu propunerii deputatulu Maur. Wahrmann. — Fr. Deák declara, că ministrulu ungrescu de finacție nu este respunditoriu pentru imprumutul inchiatu, ci răspundibilitatea cade a sup'ra ministrulu comunu de finacție, care are a se rectifică numai înaintea delegatiuniloru; dreptu-ace'a oratorele adopta propunerea deputatulu Wahrmann.

Colom. Tisza privesce delegatiunile de una institutiune demna de condamnatu, și sp'ra, ba e convinsu, că fortun'a cea mai de aproape le va descompune cu totulu. Dacă camer'a va procede și pre venitoriu totu ca până acum'a, delegatiunile voru nimici tote drepturile camerei. Oratorele accepteza propunerea lui Zsedényi, respective a deputatulu b. Simonyi, fiindu că ace'a dă unu votu de blamu guvernulu pentru procederea sa.

Paulu Hoffmann, polemizandu contr'a vorbitorulu antecedente, pledeza în favorulu propunerii lui M. Wahrmann.

Ministrulu Andrássy nu voiesce a vorbi la obiectu, ci si face numai nescie observatiuni la unele declaratiuni ale deputatulu Col. Tisza. Numitulu deputatu, continua oratorele, a d'isu în vorbirea sa, că nu are de cugetu a pune guvernulu în stare de acusa, ci a-i dă numai unu votu de neincredere. Cu privire la această declarațiune, oratorele spune, că ar' trebui să se satisfacă, dacă, cu ocaziunea votării, votulu camerei ar' reus' contr'a guvernulu, căci atunci s'ar' constatá înaintea țierei întregi, care partia si-a pretinutu până acum'a mai multu puterile și capacitățile sale! (Aprobare viua în drept'a. Miscare în stang'a.) În fine, oratorele asemenea opusețiunea ungresca cu cea franceza, carea a dusu Franța la perire. (Aprobare sgomotosa în drept'a. Protestări în stang'a.)

Ios. Madarász apera opusețiunea franceza, d'icundu că, dacă această nu a avutu alta-ce de scopu, decâtu proclamarea republicei, carea esiste degiă de cătuva tempu, atunci a datu destule testimonie despre eminentele sale capacități. În fine, termina cu „Să traiesca republica franceza!“ (Aplause în stang'a.)

Aristidu Mátyus respinge cu indignatiune expresiunea ministrulu presiedinte, dupa carea punctulu de manecare alu stangei aru fi aplausele. Oratorele spune, că ministrulu presiedinte a facutu, în vorbirea sa, numai apologia unu guvernulu tiranu, ignorandu cu totulu impregiurările, în cari s'a aflatu opusețiunea franceza. În fine, se vede constrinsu a respinge cu resolutiune și afirmatiunea ministrulu, că stang'a nu are talente în sinulu său. Dupa ace'a, oratorele si-esprime parerea de reu, că a trebuit să interumpă consultările camerei cu aceste declaratiuni ale sale; inse si-a tîenutu de detorința, d'a nu lasă nesbiciuita manier'a antiparlamentara a ministrulu presiedinte, (Aprobare în stang'a.)

Ministrulu Andrássy protesteza contr'a asertiunei vorbitorulu antecedente, că ar' fi voit să faca complimente fostulu guvernulu francezu.

Saba Vukovics pledeza pentru propunerea lui Zsedényi, era Eugeniu Madarász pentru a lui Irányi.

Ne mai fiindu inscrișu nece unu vorbitoriu, id cuventulu finale Eduardu Zsedényi, ca propunetoriu, și protesteza contr'a asertiuniloru mai multoru deputati, că d'insulu ar' fi renunțiatu la propunerea sa; dreptu-ace'a si-sustiene propunerea. — De asemenea și deputatulu Maur. Wahrmann si-apera propunerea sa, recomandadu-o camerei spre primire.

Fiindu tempulu înaintatu, Danilu Irányi invita camer'a a-i concedé, ca să-si aperse propunerea în siedintia de mane (24. nov.) — Se decide.

Siedintia se inchiata la 2^{1/2} ore d. m.

Siedintia de la 24. nov.

Presiedintele Somsich deschide siedintia la 0 ore a. m. D'in partea guvernulu sunt presenti: Kerkápoly, Horváth, Szlavý, Gorove, Festetics.

Protocolulu siedintiei trecute se verifica.

Presiedintele anuncia, că deputatii Michael Kemény și Acatiu Kállay sunt verificati definitiv, căci terminulu de trei-dieci zile pentru proteste a expirat.

Mauritiu Wahrmann presinta petitiunile a 201 comune israelite, a 5632 israeliti d'in diferitele părți a țierei, a 81 de reuniuni israelite filantropice și de cultura și a 21 de autisti districtuali isr. în privința concludulu camerei de la 18 martiu, cerendu-se totodata în aceste petitiuni regularea raporturiloru sinagogei israelite prin una lege. — Aceste petitiuni precum și altele presintate de Em. Huszár, Nic. Jankovich, P. Nyári și Ludovicu Binder se transmit parte comisiunei petitiunarie parte comisiunei de 25.

Camer'a trece la ordinea d'ilei: inchiatarea dezbaterii a sup'ra propuneriloru lui Zsedényi și Wahrmann.

Danilu Irányi îi cuventulu finalu. Elu declara că nu s'ar' fi servitu de dreptulu ce i-lu dă regulamentulu Camerei d'a tîené unu discursu finalu, dacă ieri n'ar' fi vorbitu Franciscu Deák; inse nu pote să nu combata competința ce Deák o dade în discursulu său delegatiuniloru. Oratorulu dovedesce cu legea la mana, că nu delegatiunile voteza mai întâi recerintele și numai dupa ele se ingrigescu legislativele de acoperire, ci, chiaru d'in contr'a, mai întâi camer'a dă permissiune pentru contractarea unu imprumutu, și numai dupa ace'a potu încuviința delegatiunile recerint'a. Cu privire la discursulu de ieri alu ministrulu-presiedinte, oratorele declara, că partia dreapta nu pote fi nece decâtu mandra de capacitățile sale, căci în această partidă se afla ministri, cari ni-au pusu pre grumadi impositeloru lui Bach și Schmerling; ministri cari au introdusu ordinatiuni de procedura judiciaria, prin cari processele se immultiescu în infinitum; ministri, cari au facutu, fără de trebuința, imprumuturi mari pentru căli ferate, fără d'a le fi întrebuințiatu; ministri, cari dispretuesculibertatea presei și a reuniuniloru; ministri cari nu au liberatu pre unii condamnati pentru delicto de pressa, tragundu de morte în carcere: intr'adeveru, această partidă nu are cauza d'a fi mandra de ministrii săi. Oratorele mai menționeza pre opusețiunea franceza, consacrandu-i cele mai caldurose simpatii și, în fine, se roga pentru primirea propunerii sale.

Președintele voiesce a pune sub votare mai întâiu propunerea lui Zsedényi, apoi a lui Wahrman și, în fine, a lui Irányi. — Irányi dorește, ca camera să voteze mai întâiu a supra propunerii sale, pentru ca partidul său, în cazul când această propunere s'ar respinge, să poată vota pentru a lui Zsedényi, — camera primește totuși sfârșitul propus de președinte.

Intrebarea relativă la votare se formulează astfel: „Primește Camera ordinea de zi motivată a lui Ed. Zsedényi în general pentru dezbateri speciale; da sau ba?”

Rezultatul votării este următorul: Dintră 429 deputați verificați: 133 votează „da”, 187 „nu”, 108 sunt absenți; președintele nu votă; propunerea lui Zsedényi se respinge dăru cu 54 voturi.

Urmează proiectul de conlușu al lui Wahrman, care se primește; alu lui Irányi cade prin urmare.

Ordinea zilei: Proiectul de conlușu alu lui Iuliu G y r f f y relativu la alegerea unei comisiuni de 15 pentru ratificarea proiectului de lege industrială. Oratorele și-motivează propunerea, recomandându cea mai mare grige la tratarea acestui proiect de lege.

S z l á v y, ministru de comerț și industrie, dăce că propunerea oratorului precedentă nu se poate lua în considerațiune decât după dezbateri de lege comună. — Se aduce deciziune conformu dorinței ministrului.

În fine se votează unanimu 700 fl. anual (pre trei ani) pentru localitatea d'în casa Luby-ana, destinată bibliotecii, arhivului și casei camerei.

Sedintia se încheia la 1³/₄ ore. Sedintia proxima se va anunțu în modulu îndatinatu.

Delegatiunea ungurească.

Delegatiunea ungurească s'încheie în 24. nov. d. m. în sala mușelului primă sedintia, care s'a deschis prin președintele de etate, c. Ales. E r d ő d y. Pre bancele ministeriale: cont. Beust, cav. de Kuhn, Lónyay și generalulu Benedek; d'în partea guvernului magiaru: cont. Iuliu Andrásy.

Notariulu de etate, c. Al. A p p o n y i, cetesce protocoalele sedintielor casei magnatilor și ale casei reprezentantilor, în cari s'au fostu aleși membrii delegatiunei. — Prin cetirea numelor se constată, că d'întră 60 membri aleși în delegatiune, 54 sunt de facia. Conformu regulamentulu se procedează la alegerea președintelui și a celorlalti membri ai biroulului. Stef. B i t t ő se alege de președinte cu 51 voturi, bar. B é l a W e n k e i m de vice-președinte cu 53 voturi, ér de notari se alege cu unanimitate: Al. B u j a n o v i c s, Colom. S z é l l și bar. Ales. V é c s e y.

Președintele de etate parascesce biroulu, pre care lu-ocupa președintele nou alesu. Acestu-a multumesc pentru increderea ce i s'a datu și se declăru, că primește misiunea. Noi avem, dăce elu, de a ni implini dotoritiile în mediulu unei situatiuni a Europei forte delicate. — Pre cându, pre de una parte, trebuie să arătăm nouă directiune, carea o va urmă politică esterna a monarchiei facia cu starea prezente a Europei, trebuie, pre de alta parte, în urmă esperintielor resbelului actualu, să ni schimbăm organizatiunea militară astu-feliu, ca armata noastră să lu în stare a garantă asigurarea țierei d'în propriu sa potere și nu prin gratia altorua.

L ó n y a y, ministru de finanțe comunu, prezintă delegatiuni proiectele, pre cari le-a prezentatu și delegatiunei austriece, și totu-odată face cunoscutu, că Maiestatea Sa voiesce să primească delegatiunea sambeta, în 26 c.

Eduardu Z s e d é n y i menționează, că trebuie să se alege încă subcomitete, carorua să li se transmită proiectele guvernului; una comisiune economică, alta pentru censurarea diariului și unu questoru.

De questoru se alege: contele Szapáry. Ascemenea se alege și membrii în comisiunea economică, în comisiunea pentru censurarea diariului și pentru budgetulu afacerilor esterne, alu armatei, financiarilor și marinei.

La propunerea președintelui, comisiunea financiară fū însărcinată cu examinarea încheierii socotelor d'în 1867.

Președintele suspendă după acestea sedintia pre 5 minute; după redeschidere se cetesce și autentica protocolulu sedintiei de astăzi, spre a se tramite delegatiunei austriece.

Sedintia se încheia la 5¹/₂ ore d. m.

Gherla, 21. nov.

Domnule Redactor!

În numerulu 57 d'în 29. iuniu a. c., ca corespondente provincialu alu pretuiutulu diariu ce redigeti, v'am facutu cunoscute motivele pentru care consistoriulu gherlanu nu a permis societății „Alexi-Sincaiane” de a țienē sedintia publică în ziua de 31.5. maiu a. c. Cu acea ocaziune eu nu am emis neci o parere, prin care asiu fi aprobatu s'eu desaprobatu acea dispușiune a veneratulu consistoriu, ci m'am marginitu la insirarea motivelor și cauzelor, cari, după cum m'am fostu informatu d'în fontana sigura, au înduplecatu pre consistoriu a se

folosi de mesură susu amintita. Pre langa tote aceste, Dvostra, Dle Redactoru, în observatiunile ce faceti la corespondentiă mea de atunci, ve adresati cătra mine și dăceți, că parerile mele în acestu abiectu nu sunt și nu potu fi neci decât și ale Dvoștre, și numai atâtă satisfactiune mi dati — după mai multe imputări grave, ce mi-ati facutu, — că la finea observatiunilor Dvoștre sunteți aplecati a crede, că eu nu am exprimat sentimentele și parerile mele, fără a consistoriulu d'în Gherla.

Eu atunci nu am replicatu la observatiunile precipitate *) ale Dvoștre d'în cauză, că nu am voit că să mi se repetesca imputarea, că vr'eu a escusă procedură necorectă a consistoriulu, și vr'eu a me ingăgă de aperiatoriu unoru tendințe daunose dezvoltării spirituale a ținerimei seminariale. Afare de aceste cauze, am acceptatu, că d'în partea consistoriulu să vi se tramite o deslușire autentica despre afacerea ce eră în cestiune. Nu dăcu, că d'în desconsiderarea presei și a opiniiei publice, înse vedem, că veneratulu consistoriu a tacutu și, în locu de a urmă modalitatea cea mai îndemaneata, ca adeca pre acea cale să-ți procuri satisfactiune, pre care cale ai fostu atacatu, s'a multamitu cu nesce mesurē odiose și incușițiuni, d'în cari nu a rezultat la ce a țientitu v. consistoriu.

Eu, Dle Redactoru, pre cum până acum a asiē și de prezentu asiū pastră tacerea, dacă Dvoștra mi-ati fi glosatu și criticatu corespondentiă mea numai încātu ea a atinsu procedură consistoriulu, înse Dvoștra nu v'ati multamitu cu atâtă, ci mi-ati facutu imputarea gravă, că eu am calificatu pre ținerimea seminarială de necapace de a se ocupă de politică și asiū fi de parerea, că d'în s'a să nu potă dă neci o expresiune sentimentelor și convingerilor sale nazionali, etc.

Acēsta imputare o am auditu și dela alti cunoscuti și amici ai mei, cari au cetitu observatiunile, care ati facutu să premērgă corespondentiă mele; ma ce e mai multu, o mare parte d'în ținerimea seminarială e de credință, în care o-ati spriginitu și Dvoștra, că eu asiū fi vatematu alumnatulu seminarialu prin expresiuni severe și batu jocoritie, și o uimesce neconsecință mea, cum de în 20. iuniu 1870 aruncu cu noroiu în o societate, a carei-a constitui, în 17. ianuaru 1870, o am salutatu cu atâtă caldura?! Asiē credu, Dle Redactoru, că pre cum observatiunile Dvoștre facute în defavorulu meu, asiē și invinuirile alumnatulu seminarialu provinu d'în una judecată precipitată**), și usioru asiū fi potutu fi scutitu de acele, dacă s'ar fi examinat mai esactu cuprinsulu corespondentiă mele în tota estensiunea sa, și nu s'ar fi escerpatu d'în ea numai unele expresiuni.

Eu neci odată, neci în corespondentiă subversanta, neci în alte comunicări diaristice, nu am dăsu, că ținerimea română de la institutele mai înalte să nu cetesca scrieri politice, să nu urmarēsca cu atentiune evenimentele politice de dă, să nu se deprindă în cunoscerea călii celei adeverate, pre care natiunea, carei-a ținerimea apartiene, să-și ajungă fericierea sa spirituală și materială ca natiune politică, ca una individualitate conscia de sine și liberă în actiunile sale. Neci odată nu am dăsu neci d'în gluma, ca una ținerime matură, carea acum a frecuenta ore-care facultate a sciintielor, să fia indiferentă de totu ce se întempla în giurulu s'eu și să nu se deprindă în combinări și deduceri politice pentru tempulu, cându va fi chiamată a deprinde drepturi politice; înse am dăsu, dăcu și voiū dăce totu-de-ună, că una societate, a carei-a scopu e precisatu; una societate, care s'ia luat de devisa: progresarea în sciintia, dezvoltarea poterilor intelectuali și nisuiți a cătra perfectiunarea de sine, — să nu se ocupe cu politică de dă.

Dacă e adevēru, că societatea „Alexi-Sincaiană”, în sedintia sa publică, carea a voit a o țienē în 31.5. maiu a. c., ar' fi avut intentiunea să întretienă pre publicu cu disertatiuni despre politică de dă, atunci, după opiniunea mea individuală, veneratulu consistoriu a potutu să nu permită ținererea sedintiei publice.**) Înse ar' lucră antinaturalminte consistoriulu și superioritatea seminarială nu numai d'în Gherla, ci de ori și unde, cându ar' întredice ținerimei ca neci afara de sedintiele societății să nu se ocupe cu politică de dă; să nu-și exprime sentimentele și convingerile sale nazionali; să nu combineze și să nu opineze despre starea politică a cutarui-a statu s'eu natiune.

Credu, Dle Redactoru, că d'în cele premise ve veti convinge pre deplinu, că corespondentiă mea publicată în

*) Amu potutu să ne înslăm în adevēratulu sensu alu expresiunilor dubie a le D'Tale; înse, cu tote aceste, credem că ori-cine ar' fi judecatu asiē ca noi. Asiē au judecatu și membrii Societății „Alexi-Sincaiane” într'una corespondentiă ce ni-o tramisera mai de cendū pentru justificarea lor și pre carea, de-și nōe ni veniă bine la socotela, nu o am publicatu', pentru a crutiă publicu.

**) Dta ai precipitatu presupusatiunile D'Tale, credindū, că Societatea ar' fi facutu demonstratiuni vane în ziua sacra pentru Romani de 31.5. maiu.

Red. „Federatiunei.”
***) Acēsta ratiucinare n'are nece una basă, că ci Societatea este supraveghiata de superiorii s'ei Red.

nr. 57 alu „Feder.”, luata în estensitate sa și considerată d'în nessleru logicu alu cuvintelor, nu contine nimic vatematoriu și insultatoriu pentru stimati membri ai societății „Alexi-Sincaiane.”

Er' confratii teologi, dacă-și voru aduce bine a minte de cele scrise de mine despre decursulu sedintiei publice I. (în nr. 6, a. c. „Feder.”), se voru convinge, că parerile mele în privintiă scopulu societății „Alexi-Sincaiane” și adi sunt totu acele; bucuria mea interna care o am sentitu la constituierea societății, o voiū senti totu de-ună până va dură intrunirea acea și voiū vedē semne asiē eolante despre progresu, pre cum am vedintu la sedintia I, țienuta la 13[1 ianuaru a. c.

Ēta ce am dăsu atunci cu privire la scopulu și activitatea societății: „Sum de parerea, că junimea, în încercările sale literare, să se ferēsca de terenulu lunecosu alu politice; așcepte până atunci, cându voru fi chiamati ca să exercite drepturi politice ca cetățiani independenți, până atunci să-și procure cunoscintiele recerute pentru aperiarea drepturilor sale și a poporulu; campulu literariu e destulu de vastu, sciintia e destulu de inramurita ca să ne potemu află obiectulu ocupatiunilor noastre.

„Acolo e literatură clasică, care ni întinde lectură cea mai instructivă și ni prezintă caracterele cele mai mari, demne de imitatu, și viciile cele mai oribile, cari trebuie să le incungim.”

„Acolo e istoria patriei și a poporulu romanu în genere, d'în care vedem trecutul plinu de suferintiile unui poporu, vedem decadentiă preparată prin altii a unui poporu bravu, care prin eroismulu s'eu s'a glorificat în trecut și s'a facutu demnu de unu venitoriu mai ferice. Acolo sunt sciintiele naturale, economice, beletristice, estetice, etc., cari cultivate în tote ramurile lor și însușite de masă cea mai mare a unui poporu, compun cultură cea adevērată a unei natiuni. În aceste sciintie să ne căutăm obiectulu disertatiunilor noastre sciintifice, dacă voiū rezultate reali și voiū ca baremu în fragedele junetie să fim scutiti de neplăcerile provenite d'în politică, care e sciintia esigintielor și a le carei-a principiu nu se basēza pre religiune și moralitate, ci, dorere, pre dreptulu celui mai tare.”

Aceste le-am dăsu atunci, și aceste le-am repetitu în câte-va cuvinte în corespondentiă mea d'în Nr. 57 a. c., cându, pote, sedusu prin informatiuni neesacte, am desaprobatu eventuală ocupatiune a societății cu politică de dă. Acum lasu să judece opiniunea publică, că ore potu eu fi acusat cu dreptulu, că prin exprimerea unei dorințe, unei convingeri, unei pareri individuale și prin o consiliare fratiēsca, am vatematu pre una corporatiune respectabilă, una parte inteligentă a generatiunei țenere române, care, în mare parte, e garantă viitorulu natiunali? Nu credu, că judecată o. publică cetitoru va fi defavorabilă pentru mine și pentru acea încheiune aceste reflexiuni, adresandū-me de nou cătra confratii țineri romani nu numai d'în seminarulu d'în Gherla, ci de la institutele de învățamēntu de ori și unde, — cu acea admonitiune fratiēsca, să lucre neincetatu, să se ocupe seriosu de sciintie, fără cari unu poporu nu pote esiste, pentru că, pre cum dăce D. profesorulu I. C. L e r e s c u: „Astă-di populu se luptă, dar' triumfulu nu este alu aceluia ce dispune de mai multe bratie, de unu teritoriu mai manosu și de mai multe capitaluri, ci alu aceluia, ale carui clase laborioșe, masele, au mai multa ordine, inteligentiă și sciintia. Natiunile, cari astă-di nu muncescu sunt privite ca fiintie neutilē, nu merita să ocupe o portiune a globulu. Ele disparu, subjugate, nu de sabia, ci de activitatea și inteligentiă celorlalti.”

Napocanu.

Beiusu, în 17. nov.

Surculi traianidi de la gimnasiulu romanu de sub polele Bihorulu caruntu, petransi de ideele secululu; p r o g r e s u s i l i b e r t a t e, se într'unira și estu-tempu în societatea de lectură, ca să-și continue activitatea salutară întru dezvoltarea imprumutată, și ca să se prepare pentru luptele ce-i astēpta pre campulu emulatiunei nobile a poporeloru.

La provocarea Dlu profesorulu Teodoru Rosiu, s'au conseris membrii societății, că ei cu doru nestemperatu așteptau tempulu defiptu pentru deschiderea societății. — Momentulu așteptatu sosi în 7. novembre, cându membrii se adunara în numeru completu în sala gimnasiulu, sub umbră suridietoria a nemoritorulu S a m u i l u V u l c a n u. Reverendissimulu dnu Teodoru Kővari, directorulu gimnasiale, ca președinte alu societății, veni între țenerime, înscitu de Dlu profesorulu Teodoru Rosiu, conducatorulu societății, și fū primitu cu „sē vieze” entusiastico. Dnulu președinte, ocupandū scaunulu presidialu, îndreptă cătra membrii adunati una cuvēntare amesurată actulu; aruncă una privire fugitivă a supra culturē limbēi române; amintē meritele betranilor și zelulu nobilu, cu carele s'au nesuitu a ne lasă dreptu ereditate up'a d'în cele mai frumoșe limbe europene; provocă ținerimea să îmbracisese cu caldura cultură acelu toșauru, carele ne reprezintă caracterulu individualitēi nostre natiunale; espase în cuvēnte petrundietorie dētorințiă ținerimei gimnasiale de a se folosi de tote mediu-locele spre cultivarea

propria, ca sè nu atraga a supra-si blastemulu posteritatei. In fine, amintindu scopulu societatei d'a propogá, atátu între membrii sèi câtu si in afara, cultur'a nationala, provocá membrii sè aléga oficialii, in intielezulu statutelor. Dupa acésta cuventare, primita cu aplause viu, se alesera: notariu alu corespundintieloru: Ionu Valeriu Barcianu; notariu pentru siedintie: Iacobu Nichita; vice-notariu alu siedintieloru: Alesandru Popusioru, studentii de clas'a a VIII.; casariu: Gavrilu Ardeleanu d'in clas'a a VII.; controloru: Aureliu Suciu d'in clas'a a VIII.; bibliotecariu: Demetriu Cornea d'in clas'a a VII., si redactoru alu foiei societatei „Mus'a romana“ Ionu Groza d'in clas'a a VII., cunoscutu de unulu d'entre cei mai activi membri; se mai alesera si siese colaboratori la numit'a foia. Dupa alegere, intemplantu in cea mai buna concordia si intielegere, Basiliu Olariu d'in clas'a a VIII. salutá membrii print'o cuventare intima, in carea promise in numele membriloru diligentia neintrerupta, conlucrare zelosa spre ajungerea scopuriloru maretie ale societatei. — Ionu V. Barcianu rosti, in numele membriloru, cu destingere ardeleni, cuventu alese, accentuandu activitatea si libertatea spiretului si abiciuindu lasitate si indiferentiamulu, care ne impedece multu in propasire. Ionu Groza dechiamá apoi una poesie a sa, compusa a nume pentru acestu actu. Tote acestea fure primite cu aplause insulfite.

Fiindu tempulu inaintatu, Dlu conducatoriu, salutandu membrii cu putiene cuvinte, améná agendele ulterioare pre siedintia venitoria, tienuta in 13 novembre.

In acésta siedintia s'a alesu comisiunea censoratoria, constataria d'in 7 membri, si s'au facutu despusetiuni in privint'a bibliotecei. Dupa acésta urmá una cuventare plina de sentiu romanescu si instructiva, rostita de Dlu profesoru Teodoru Rosiu, conducatoriu societatei, carele espuse misiunea sublima si scopulu sacru alu societatei; atinse plag'a cea fatala a renegatismului, carele si pana asta-di, si inca si in apropierea nostra rode la corpulu nostru nationalu; citá ochiamatiunea fericitului Sincal: „Ci asié este firea Romaniloru acelorua, cari d'in nimic'a apuca la ce va, pentru cá Romanii — me ierte némulu meu, cá-ei scriu adeverulu — dupa ce apuca la ce-va, mai toti si-uita de sine, si-uita de sangele, d'in care sunt prasiti;“ spuse, cá societatea nostra trebuie sè lucre cu staturintia in contr'a acestei plage, trebuie sè intarésca spiretele si sè formeze caractere firme romane. In fine, aretá mai multe carti donate de Romani zelosi, binefacatori ai societatei, si anume de la Dlu Redactoru alu „Familiei“ Iosifu Vulcanu 15 esemplarie d'in poesiele sale, si mai multe opuri monunte pentru tenerime. Dlu Paulu Popu, juristu, doneza opurile lui „Schiller“, si unu tomu d'in poesiele lui „Göthe“, tote frumosu legate. Asemene Dlu Alesandru Draganu, juristu, pro cum si Ioanu Pompiliu doneza unele opuri. Acestea se primescu cu mult'amita între strigári de „sè vieze.“

Éta dara, onoratu publicu, cá actulu, pasulu primu alu societatei nostre de lectura pentru unulu scolasticu curente s'a facutu; éta cu câtu caldura si tactica s'a apucatu tenerimea romana de cultivarea sa propria, imbraciandu totu cu acésta si amore atátu scol'a teoretica câtu si cea practica, nesuindu d'in tote poterile a propasí in totu ce-i buna si frumosu, in totu ce-i maretu si romanu.

Fia dar' acéstea bunu auguriu pentru unu venitoriu mai ferice!

Unu membru.

De pre langa Muresien'a *).

Tinerimea romana studiosa d'in comun'a Sietinu, comit. Cianadului, voidu a se folosi de feriele anului scolasticu espiratu, si-propuse firmu, a intreprinde ce-va in favorulu fondulu teatrului nationalu, pentru care scopu, adunandu-se in una conferintia privata, decise unanimu tienerea unei productiuni teatrale accompaniata de saltu. In acésta conferintia s'a alesu unu comitetu arangiatoriu sub conducerea onorab. d. parocu Paulu Maioru, si cu consensulu toturoru-a se primira spre reprezentare urmatoriele piese teatrale: „Una gluma cu cantece“ si „De la satu comedia fara bani“ in unu actu. Personele, cari jocara in prim'a piesa, fure: Traianu, jocatu d. Nicolau Maioru stud. abs., Aureliu, de Gratianu Budó, invet. rom., Stefanu, de Aureliu Papinu, Andreiu, de Elia Tóth, stud. de cl. IV, éra pentru pies'a a doua: Gligoru Burila, tieranu, jocatu de Aureliu Papinu, Doc'a soc'a sa, de An'a Udelrica Maioru nasc. Gojdicu, Florica, fet'a loru, de dsior'a Efi Popovicu, An'a tigan'a, de Aureliu Papinu, Traila, unu tandala, de Gratianu Budó, Nitiulu lui Ciurila, preparandu, de Nicolau Maioru,

* Spatiulu nu ni permise a dá locu pana acum acestui raportu scurtu despre frumos'a intreprindere a tenerime studiosa d'in Sietinu, carea merita a fi imitata d'in partea toturoru tineriloru studiosi, cari voiescu a petrece feriele in unu modu folositoriu. Red.

tierani si tierance: Gratianu Budó, Elia Tóth, Orosiu Achimasu, An'a Agathia Achimasu nasc. Galu si dsior'a Ersilia Galu, si lautariu: Gratianu Budó. Domnulu Arcadiu Popianu primi a supra si instruarea diletantiloru si construirea scenei si, in fine, se determiná si tempulu pentru productiune pre ser'a de 4. septemvre st. n. a. c.

Dupa câtu-va tempu de aseptare, ser'a dílei multa dorite sosi. Abié disparú sorele de pre orisonu, si publiculu curgeá d'in tote partile la casa comunala unde, sub ceriulu liberu, érá aradicata scen'a, carea fú decorata astu-feliu, incátu satisfacu gustulu esteticu alu publiculu intregu. Bancele fure ocupate aproape numai de seculu frumosu, éra barbatii, cari au fostu destulu de numerosi, fure siliti a stá.

Pre candu publiculu discurgeá in nerabdare, unu clopotielu, ce ni anunciá inceperea productiunei, produse una linise profunda. Cortina se radica si patru tineri se scolaru indata de pre scaunele loru si si-incepura piesa cu canteclu: „Aidati la veselie.“ Atátu cantecele, câtu si discursulu, dovedira pre deplinu desteritatea loru. In loculu canteclului alu patru-lea, Traianu, la dorint'a colegiloru sèi, dechiamá pre „Nebunulu“, tradusu de Ionit'a Badescu. Succesulu imbucuratori alu acestei dechiamári lasu sè-lu constateze viuele aplause, ce avura locu la finea ei. Discursulu, precum si canteclu ultimulu, cu care se fini pies'a, fú asemenea aplaudatu si insocitu de eschiamári de „bravo“ d'in partea publiculu. Dupa finirea acestei piese ar' fi avutú dechiamaze Frid. Vastag, stud. rom., poesie: „A coziaci leány“ de Iul. Grozescu, inse, d'in cauza unui morbu, ce-lu detieneá chiaru in tempulu acelu-a, bravulu tineru fú silitu a se retrage, si astu-feliu Nicolau Maioru dechiamá poesie: „Az örült“ de Petöfi. Abié se fini acésta dechiamatiune, si câte-va voci d'in publicu incepura a strigá: inca una-data, „Nebunulu“ romanescu, pentru 5 fl. in favorulu teatrului nationalu. Conformu acestei dorintie, „Nebunulu“ fú dechiamatu si a doua or'a, ce'a ce si fara promiterca a loru 5 fl. sar' fi intemplantu. Cei 5 fl. nu s'au predatu inca casariulu, basati inse pre onestitatea domnulu promitietoriu, sperámu, cá câtu mai curundu i-se voru immanuá.

Dupa acéstea clopotielulu ni annunciá, cá si productiunea piesei a doua se incepe. Câte-va momente si cortina se radica. Doc'a, cu una frunte seriosa, cu una facia de flacare si cu unu tonu de amazona, si-incepe rolulu, érá Gligoru, care se audiá cantandu, sosese pre scena si si incepe discursulu cu Doc'a. Ce succesu si efectu avu acestu discursu, ni dovedescu aplausele egomotose si placerea, ce se manifestá pre feciele ascultatoriloru. Cu succesu demnu de lauda si jocá rolulu si Florica, dar' An'a tigan'a incantá pre toti, si cu osebiro pre sessulu frumosu. Traila si Nitiulu inca si finira rolurilo între aplause. — Pre candu Nitiulu discurgeá cu Florica, Gligoru si Doc'a separati ocupau locu langa mesa. In fine, aparu pre scena mai multi tierani si tierance, între cari si unu lautariu, toti in costumulu romanescu banatianescu. Nunt'a se incepe, ospetii beu; Doc'a si Gligoru inchina, lautariulu canta de jocu, joculu se incepe si cu joculu acestu-a, între aplause egomotose, pies'a se finise. La dorint'a publiculu, Gligoru si Doc'a si-repetiescu joculu între eschiamárele de „bravo“ ale publiculu.

Dupa acéstea urmá balulu, care tienú pana la 6 ore demaneti'a. Cátu despre venitululu acestei representatiuni, credu, cá tinerimea nu s'a ostenitu in zedaru si, indata ce voru incurge toti banii, casariulu i va tramite la comitetulu pentru acestu scopu in Pest'a, éra socot'a de pre spese si venitululu curata se va dá publicitati.

Unu membru alu comitetulu arangiatoriu.

VARIETATI.

*(A sieptea aniversaria) a infiintarei Societáti „Junimea“ d'in Iasi s'a serbatu de curendu, dupa usula adoptatu, antáiu prin cetirea mai multoru produceri literarie, apoi prin unu banchetu veselu, care s'a prelungitu pana in diua. Cu acésta ocaziune nu credemu de prisosu de a pune sub ochii lectoriloru urmatoriele, carti edate de Societate in tempu de patru ani, de candu a infiintatu tipografi'a sa: Bodnarescu S.: Rienzi, tragedia in cinci acte; — Caragiani I. D.: Cursu completu de gramatica elena; — Cuianu N.: Lectiuni de calcululu differentialu si integralu; — Horatiu Flaccu: Odele si Epodele, explicate in usulu scoleloru de G. I. Munteanu; — Aiorescu T.: Poesia romana, cercetare critica armata de una alegere de poesie; Contra scolei Barnuti; Despre scrierea limbei romane; — Melic. I. M.: Elemente de aritmetica, editiune in usulu scoleloru secundarie; — Negruzzi Iacobu: Mironu si Florica, idila in cinci cantári; — Paicu Pavelu: Epitome Historiae sacrae, editiune in usulu scoleloru, cu adnotatiuni romane si cu unu vocabulariu latino romanu; — Pompiliu Mironu: Balade populare

romane; — Pitts W.: Geografia si istoria evului vechiu, mediu si nou, manualu prelucratu pentru clasele superioare gimnaziale si reale, de Dr. Ioanu Mesota. („Convorbiri literarie.“)

*(O moru de parinti.) „Gazeta Transilvaniei“ dá publicitati urmatoriu casu oribilu: Fiulu lui Kelemen Samu d'in satulu Gachea aproape de Covasna, venindu in noptea de 26. oct. st. v. tardu la casa parintesa, omori mai antáiu pre muma-sa, dupa acésta se apropiá de tatalu-séu cu lumina aprinsa si i cerú banii. Sermanulu betranu, cugetandu, cá cu acésta si-va soapa viet'a, desohise into lad'a, unde aveá strinsa sudorea sa si o predede fiului sèu; cu tote acéste-a nu scapá, cá-ei la momentu fú omoritu si elu. Una mica copila de 13—14 ani, nepota a betraniloru, dormia intr'unu coltiu alu casei, unde érá betran'a, dar' la larm'a ce s'a produsu, se desceptá si ea si, vedendu cele petrecute cu buna-sa, de terore se trase sub patu in cea mai mare tacere, de aici apoi vediu cum fiulu si-omore pre tatalu, nu díse inese nice unu singuru cuventu, ci acceptá pana ce infamulu se departá. Dupa câte-va minute de la cele intemplate, copil'a alergá in siura, unde dormiau patru imblatitori cari, desceptandu-se, mersera in casa si vediu scen'a cea infioratoria; unii alergara la judecatori'a satului, altii la gendarmeria si, câte-va minute dupa acésta, infamulu efeituriu se sfíá in mânele gendarmiloru. Se díce, cá s'aru fi aflatu la dinsulu si banii parintelui sèu in suma de 16.000 fl., cá ar' fi fostu functionatu ca notariu, si cá ar' fi numai de doi ani insuratu. In 28 oct. s'a transportatu la San-Georgiu.

„Amvonulu“

toia basericesca pentru elatorate din si'ra elocintiei sacre, sub redactiunea lui Iustinu Popfii (Oradea-Mare, Grosswardein in Ungaria), pentru an. 1871 (anulu II), apare de doue ori pre luna, in numeri de câte doue cole, in formatu de carte mare. Va aduce totu felulu de predice de dominece, serbatori si de diverse ocaziuni. Prenumeratiunea se face de odata pentru anulu intregu. Pretiulu de dincoce de Carpati: 4 fl. v. a.; de dincolo de Carpati: 1 galb.

Sciri electrice.

Vien'a, 23 nov. Cartea rosia se va publicá poi mane; ea contine 159 acte, între cari si depesiele cele mai noue ale lui Beust in causa orientala. — La bursa circuleza inca una fama neconstatata despre una mare victoria a armatei de la Loire a supra arci ducelui de Mecklenburg. — „Tagespost“ d'in Gratz semnaleza una miscare revolutiunaria in Bulgaria, carea ar' avé de scopu fondarea federatiunei Statelor libere dunarene.

Brussele, 23. nov. Epistofele d'in Parisu, sosite in 19 si 20 curinte cu balonulu, nu anuncia nimicu mai insemnatu, decá un nesce lupte mice de avangarde. — D'in Lille se anuncia, cá de la capitulatiunea Metz-ului incoce trecu pre acolo pre fia care dí câte 300 soldati si aproape la 20 oficieri, cari au scapatu.

Berlinu, 23. nov. Scirile d'in cortelulu generalu spunu, cá Franci'a ar' fi oferitu reinceperea negociatiuniloru de armistitiu. Prusi'a cere ca garantie promisiunea decisiva pentru cedarea Alsatiei si a Lotaringiei, cá-ei de altmintrelea trebuie sè respinga ori-ce negociatiuni.

Municu, 23. nov. Bavaria si-conservá urmatori'a pusetiune esceptionale militaria facia cu confederatiunea de nordu: Administratiune militaria propria; regele Bavariei denumesce pre toti oficieri; fara aprobarea Bavariei, comandantele confederatiunei nu pote fondá in Bavaria nice una forteretia; armata bavaresa si-pastreza uniform'a sa propria; de altmintrelea Bavaria este legata de constitutiunea militara confederativa, casí cele-lalte state. Regimentele bavarese formeza corpulu alu 13 si 14 de armata.

Tours, 23. nov. (Oficialu.) Depesia ministeriale. Evreux, 22. nov. Gardele nationale, spriginite de poporatiune, tienu tote pusetiunile. — Trupele franceze luara ofensiv'a cátra Vernon si prinsera unu transportu colosalu de proviantu între Pacy si Mentés; escort'a de 1500 fetiori, dupa una lupta usiora, o luá la fuga. Váile de la Eure si Ognon sunt libere de inimicu. Inimiculu se pare a fi renunciatu de a merge spre Lyon.

Proprietariu si editoriu ALESANDRU ROMANU

Redactoru respund. interim. IONU POBUTIU.